

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

1 (21)

Sisällysluettelo

■ Yhteenveto	2
■ Sammandrag	2
■ Yleistä	3
■ Maksutulon kehitys	3
■ Markkinaosuudet	4
■ Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tulokset	6
■ Yhtiökohtaiset tulokset	9
■ Tunnuslukuja	10
■ Herkkyysanalyysi	10
■ Kulusuhteiden kehitys vahinkovuosittain	11
■ Liite 1. Vakuutusliikkeen tasoitettu tulos 2005–2014	13
■ Liite 2. Vakuutusliikkeen tulos 2005–2014	14
■ Liite 3. Vakuutustoiminnan tulos 2005–2014	15
■ Liite 4. Vakuutusliikkeen tasoitettu tulos yhtiöittäin	16
■ Liite 5. Vakuutusliikkeen tulos yhtiöittäin	17
■ Liite 6. Vakuutustoiminnan tulos yhtiöittäin	18
■ Liite 7. Viiden vuoden tulos yhtiöittäin	19
■ Liite 8. Tunnusluvut yhtiöittäin	20
■ Tilastolähteet	21

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

2 (21)

Yhteenveto

Finanssivalvonta tekee vuosittain selvityksen lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta. Selvityksessä julkaistaan koko vakuutuslajin tietojen lisäksi myös yhtiökoh- taisia laskelmia. Selvityksessä esitetään tietoja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksujen kehityksestä, markkinaosuuksista ja tuloksesta. Lisäksi esitetään tietoja yhdistetyn kulusuhteen kehityksestä. Selvitystä täydentävät lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tilastot sekä erillinen Excel-taulukko, jossa on yhteenveto suomalaisilta yhtiöiltä kerätyistä tiedoista.

Tapaturmavakuutuslain mukaan Finanssivalvonnan tulee julkaista vuosittain kunkin vakuutusyhtiön lakisääteisen tapaturmavakuutuksen toteutunut tulos vähintään viiden edeltävän kalenterivuoden jaksolta. Selvityksessä tulosta arvioidaan kolmesta eri näkökulmasta: hinnoittelun, liikkeen kannattavuuden ja sitoutuneelle pääomalle saadun tuoton kannalta. Liikkeen kannattavuutta mittaavan tuloksen voi- daan katsoa parhaiten vastaavan lain tarkoittamaa lakisää- teisen tapaturmavakuutuksen toteutunutta tulosta.

Vuonna 2014 lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoitti 11 suomalaista vakuutusyhtiötä. Lakisääteisen tapaturmava- kuutuksen maksutulot ennen jälleenvakuuttajan osuuden vähentämistä olivat 589 miljoonaa euroa. Vuonna 2014 neljän suurimman vakuutusyhtiön osuus markkinoista oli 89 prosenttia.

Vakuutusliikkeen hinnoittelunäkökulmasta laskettu tulos heikkeni edellisvuoteen verrattuna. Tulosta huononsivat sekä maksutuoton lasku että nettovastuuvelalle kohdis- tetun riskittömän tuoton matalasta korkotasosta johtunut ennätyksellisen alhainen taso. Tulos suhteessa maksutuloon oli vuonna 2014 11 prosenttia, joka oli hieman alhaisempi kuin koko tarkastelujakson 2005–2014 keskiarvo. Tulos on ollut positiivinen koko tarkastelujakson ajan. Maksutasoa voidaankin pitää turvaavana.

Kannattavuusmielessä vuosi 2014 oli lakisääteisen tapatur- mavakuuttamisen osalta edellisvuotta selkeästi huonompi. Vuoden 2014 aikana tehdyt laskuperustemuutokset olivat merkittävin syy tuloksen heikkenemiseen. Vakuutusliikkeen tulos suhteessa vakuutusmaksuihin oli 9 prosenttia, kun vastaava kymmenen vuoden keskiarvo oli noin 14 prosent- tia.

Lakisääteiseen tapaturmavakuutustoimintaan sitoutuneelle pääomalle saatiin laskelmien mukaan vuonna 2014 13 pro- sentin tuotto. Koko tarkastelujakson 2005–2014 keskimää- räinen tuotto oli 17 prosenttia.

Lisätietoja antaa johtava matemaatikko Pirkko Welin-Siika- luoma, puhelin 010 831 5533.

Sammandrag

Finansinspektionen genomför årligen en undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring. I undersökningen rapporteras inte bara statistik över försäkringsgrenen som helhet utan också bolagsberäkningar. Undersökningen innehåller information om utvecklingen av försäkringspremierna, marknadsandelarna och resultatet inom den lagstadgade olycksfallsförsäkringen. Dessutom beskrivs utvecklingen av totalkostnadsprocenten. Undersökningen kompletteras av statistik över den lagstadgade olycksfallsförsäkringen och av en separat Excel-fil med ett sammandrag av de uppgifter som samlats in från finländska bolag.

Enligt lagen om olycksfallsförsäkring ska Finansinspektionen årligen lägga fram en rapport om resultatutfallet inom lagstadgad olycksfallsförsäkring enligt försäkringsbolag under en period som minst omfattar de fem föregående kalenderåren. I undersökningen bedöms resultatet ur tre olika synvinklar: prissättningen, försäkringsrörelsens lönsamhet och avkastningen på sysselsatt kapital. Det resultat som utgör ett mått på försäkringsrörelsens lönsamhet kan anses bäst motsvara det resultatutfall inom lagstadgad olycksfallsförsäkring som avses i lagen.

Under 2014 bedrev 11 finländska försäkringsbolag lagstadgad olycksfallsförsäkring i Finland. Premieinkomsten för lagstadgade olycksfallsförsäkringar före avdrag för återförsäkrares andel uppgick till 589 miljoner euro. Under 2014 utgjorde de fyra största försäkringsbolagens andel av marknaden 89 %.

Ur prissättningssynvinkel försvagades försäkringsrörelsens resultatet jämfört med föregående år. Till det försvagade resultatet bidrog både en nedgång i premieintäkterna och den rekordlåga nivån på den riskfria avkastningen

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

3 (21)

på nettoansvarsskulden på grund av de låga räntorna. Resultatet i förhållande till premieinkomsten var 11 % för 2014, vilket var något under genomsnittet för hela översiktsperioden 2005–2014. Resultatet har varit positivt under hela översiktsperioden. Premienivån kan således anses vara betryggande.

Med tanke på lönsamheten var 2014 klart sämre än året innan för lagstadgad olycksfallsförsäkring. Förändringarna i beräkningsgrunderna under 2014 var den största orsaken till det försvagade resultatet. Försäkringsrörelsens resultat i förhållande till försäkringspremierna var 9 %, medan det tioåriga genomsnittet var cirka 14 %.

Avkastningen på sysselsatt kapital bundet i den lagstadgade olycksfallsförsäkringsverksamheten beräknades uppgå till 13 % för 2014. För hela översiktsperioden 2005–2014 var avkastningen i genomsnitt 17 %.

Närmare upplysningar lämnas av ledande matematiker Pirkko Welin-Siikaluoma, telefon 010 831 55 33.

Yleistä

Selvitystä varten vakuutusyhtiöiltä on kerätty aineistoa tilivuosilta 2005–2014. Aineistot perustuvat sekä tilinpäätöksen mukaisiin että vakuutusyhtiöiden sisäisen laskennan tuottamiin tietoihin, jotka ovat osittain tilintarkastamattomia. Selvitys käsittää ainoastaan tapaturmavakuutuslain mukaisia tietoja. Lakisääteinen urheilijoiden tapaturmavakuutus jää täten tarkastelun ulkopuolelle.

Jollei toisin määritellä, bruttoluvuilla tarkoitetaan lukuja ennen jälleenvakuuttajien osuuden vähentämistä. Vastaavasti nettoluvuilla tarkoitetaan lukuja jälleenvakuuttajien osuuden vähentämisen jälkeen, eli yhtiön omalla vastuulla olevaa osuutta. Tasoituserä on jätetty tulostarkastelun ulkopuolelle eikä se siis tässä sisälly vakuutustekniseen vastuuvélle. Selvityksen tulosluvut on laskettu ennen veroja.

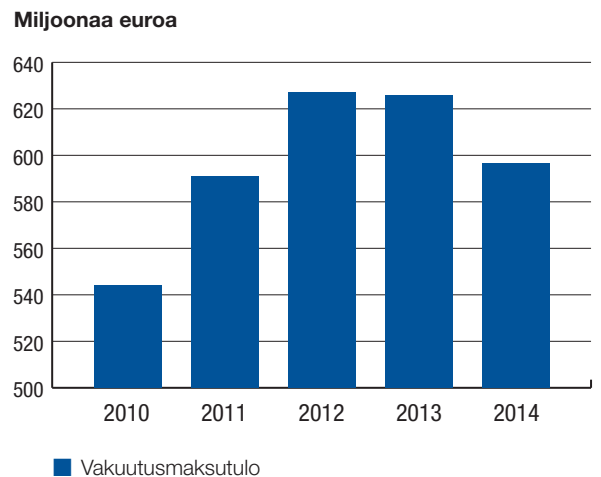
Maksutulon kehitys

Vuoden 2014 lopulla lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoitti 11 suomalaista vakuutusyhtiötä. Vuoden 2014 tuloslaskelman mukainen vakuutusmaksutulo¹ oli 588,9 miljoonaa euroa, kun se vuonna 2013 oli 617,7 miljoonaa euroa. Maksutulo aleni siten 4,7 prosenttia. Bruttomaksutulo ennen luottotappioiden vähentämistä oli 596,4 miljoonaa euroa, joka oli 4,7 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Kun maksutulon muutosta verrataan palkkasummaan, josta lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksun taso on riippuvainen, havaitaan että lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksutulon muutos alitti palkkasumman yleisen kehityksen. Palkkasummaindeksi koko talouden osalta (sisältää julkisen sektorin) kasvoi edellisestä vuodesta noin 0,6 prosenttia.

Kuviossa 1 esitetään vakuutusmaksutulon kehitys viideltä edeltävältä vuodelta. Kuvioista nähdään, että maksutulo on alentunut kahtena viimeisenä vuotena.

Kuvio 1. Vakuutusmaksutulon kehitys

¹ Tuloslaskelman mukaiseen maksutuloon eivät sisälly luottotappiot, työsuojelumaksu eivätkä vuodesta 2007 lähtien myöskään jakojärjestelmämaksut.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

4 (21)

Markkinaosuudet

Taulukossa 1 esitetään Suomessa toimivien yhtiöiden ja sivuliikkeen markkinaosuudet sekä koko tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettua vakuutustoimintaa koskien että erikseen erityyppisten vakuutusten osalta. Vakuutukset on taulukossa luokiteltu pakollisiin työajan taulustomaksuperusteisiin ja erikoismaksuperusteisiin vakuutuksiin sekä vapaaehtoihin työajan ja vapaa-ajan vakuutuksiin. Taulukon luvut ilmoittavat vakuutuslaitosten markkinaosuudet prosentteina. Yhteensä-rivillä kerrotaan kunkin vakuutustyyppin maksutulo miljoonina euroina.

Tapaturmavakuutuslain mukaan pakolliset tapaturmavakuutukset jaetaan erikoismaksuperusteisiin ja taulustomaksuperusteisiin vakuutuksiin. Jos vakuutuksenottajan teettämän työn määrä on tapaturmariskin arvioinnin tilastollisen luotettavuuden kannalta riittävän suuri, tulee vakuutuksenottajan vakuutuksista aiheutuneet korvaukset ottaa huomioon vakuutusmaksua määrättäessä. Tällaisia vakuutuksia kutsutaan erikoismaksuperusteisiksi vakuutuksiksi, ja

ne ovat määritelmänsä mukaisesti lähinnä suurten yritysten vakuutuksia. Muita, pienempiä vakuutuksia, kutsutaan taulustomaksuperusteisiksi vakuutuksiksi. Niissä vakuutuksenottajan oma vahinkotilasto ei vaikuta vakuutusmaksuun, vaan vakuutusmaksu perustuu vakuutusyhtiön soveltamaan riskiluokitukseen.

Pakollisten vakuutusten lisäksi tapaturmavakuutuslaissa säädetään myös mahdollisuudesta ottaa vapaaehtoinen vakuutus tietyissä tilanteissa. Korvaukset ja korvattavat vahinkotapahtumat ovat tällöin pääsääntöisesti samat kuin lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa. Tapaturmavakuutuslain 57 §:n 1 momentin mukainen vapaaehtoinen työajan vakuutus on tarkoitettu niitä tilanteita varten, jolloin työtä tekevä henkilö ei kuulu pakollisen lakisääteisen tapaturmavakuutuksen piiriin. Tällaisia henkilöitä voivat olla esimerkiksi työnantaja itse, työnantajan taloudessa vakinaisesti elävä perheenjäsen tai johtavassa asemassa oleva yhtiön enemmistöosakas. Tapaturmavakuutuslain 57 §:n 2 ja 3

Taulukko 1. Suomalaisten vakuutusyhtiöiden ja ETA-sivuliikkeiden vakuutusmaksutulon mukaiset markkinaosuudet prosentteina (pykäläviittaukset tapaturmavakuutuslakiin)

	Pakollinen työajan vakuutus, taulustomaksut			Pakollinen työajan vakuutus, erikoismaksut			Vapaaehtoinen työajan vakuutus (57§ 1 mom.)			Vapaa-ajan vakuutus (57§ 2,3 mom.)			Yhteensä		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
A-Vakuutus	5,8	6,4	6,3	2,8	3,1	3,4	8,4	7,5	7,2	5,1	5,9	5,6	4,4	4,8	4,9
Fennia	13,5	15,4	12,2	14,6	15,1	17,0	13,0	11,3	12,3	15,1	16,8	16,8	14,1	15,0	15,0
Folksam	3,2	3,3	3,5	1,2	1,0	1,2	2,8	2,3	2,1	2,4	2,5	2,3	2,2	2,0	2,1
If	18,5	19,9	23,7	29,1	27,4	27,9	10,2	22,2	23,2	19,6	12,2	13,8	23,2	23,1	24,7
Lähivakuutus	8,1	–	–	0,8	–	–	11,3	–	–	5,4	–	–	4,5	–	–
LähiTapiola	–	28,8	27,8	–	18,8	16,9	–	32,7	30,4	–	28,4	28,6	–	24,2	22,9
Pohjantähti	2,9	2,9	2,9	0,9	1,1	1,2	2,6	2,3	2,4	1,9	2,1	2,0	1,8	1,9	2,0
Pohjola	19,2	22,1	22,5	29,5	31,5	29,7	22,5	20,9	21,4	26,3	29,5	28,2	25,1	27,2	26,4
Redarnas	0,1	0,1	0,2	0,5	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	1,6	1,6	1,6	0,4	0,4	0,5
Tapiola	25,3	–	–	18,8	–	–	25,9	–	–	20,5	–	–	21,8	–	–
Turva	0,6	0,6	0,7	0,6	0,8	1,0	1,0	0,8	0,8	0,4	0,5	0,6	0,6	0,7	0,8
Valio	0,0	0,0	0,0	0,4	0,3	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,2
Ålands	0,7	0,4	0,3	0,4	0,5	0,7	0,2	0,2	0,2	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
Tryg (*	2,0	–	–	0,2	–	–	2,1	–	–	1,1	–	–	1,0	–	–

Yhteensä (milj. eur.) 219,3 211,3 194,9 308,4 304,8 287,7 44,1 54,8 56,4 55,4 54,9 57,4 627,3 625,9 596,4

*) Tryg oli tanskalaisen Tryg Forsikring A/S:n Suomen sivuliike

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

5 (21)

momenttien mukaan vapaaehtoisella vakuutuksella voidaan työntekijän tapaturmavakuutusturva laajentaa koskemaan myös vapaa-aikaa.

Vakuutusmaksuista suurin osa aiheutuu pakollisista vakuutuksista. Pakollisten vakuutusten osuus maksutulosta oli vuonna 2014 81 prosenttia. Pakollisten vakuutusten osalta 60 prosenttia maksutulosta saatiin erikoismaksuperusteisista vakuutuksista. Vapaaehtoisissa vakuutuksissa puolestaan vapaa-ajan vakuutusten osuus muodosti 50 prosenttia maksutulosta.

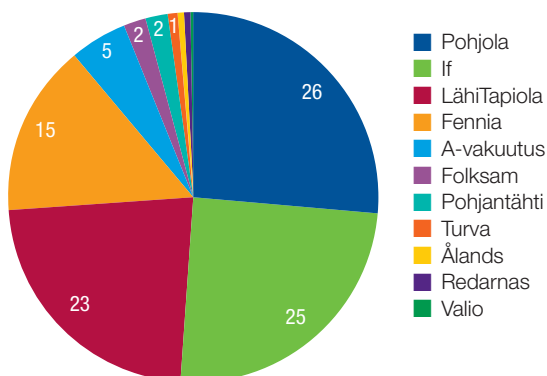
Koko liikettä tarkasteltaessa vuonna 2014 suurin markkinaosuus, 26,4 prosenttia, oli Pohjolalla. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 27,2 prosenttia, joten yhtiön markkinaosuus aleni 0,8 prosenttiyksikön verran. Toiseksi suurin markkinaosuus oli vuonna 2014 Ifillä, yhteensä 24,7 prosenttia. Kolmanneksi suurimman markkinaosuuden omaavalla LähiTapiolalla markkinaosuus aleni 1,4 prosenttiyksikköä 22,9 prosenttiin. Fennian markkinaosuus pysyi edellisvuoteen nähden samalla tasolla ollen 15,0 prosenttia. Neljä suurinta yhtiötä vastasi siten 89 (90) prosenttia koko markkinoista.

Seuraavassa kuviossa esitetään markkinaosuudet vuodelta 2014 suuruusjärjestyksessä.

Tarkasteltaessa markkinaosuuksia vakuutustyypeittäin havaitaan, että markkinat jakautuvat eri tavoin eri luokissa.

Taulustomaksuperusteisissa vakuutuksissa neljä suurinta yhtiötä hallitsi 86,1 prosenttia markkinoista. Suurin osuus oli LähiTapiolalla (27,8 prosenttia) ja sen jälkeen tulivat If (23,7), Pohjola (22,5) ja Fennia (12,2). Verrattuna edelliseen vuo-

Kuvio 2. Markkinaosuudet, %

teen isoimmat muutokset markkinaosuuksissa kohdistuivat Ifiin ja Fenniaan siten, että If kasvatti markkinaosuuttaan 3,8 prosenttiyksiköllä ja Fennia menetti markkinaosuuttaan 3,3 prosenttiyksikköä. Tapiolan markkinaosuus kapeni 1,0 prosenttiyksiköllä.

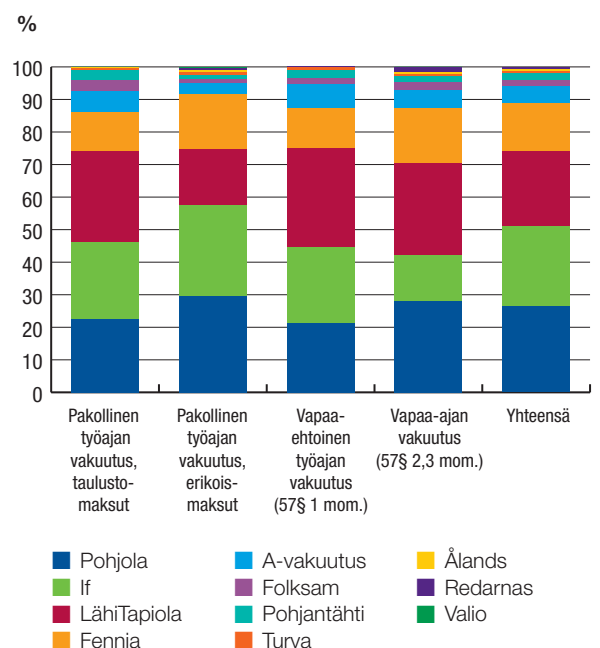
Erikoismaksuperusteisissa vakuutuksissa Pohjola ja If olivat selkeästi markkinajohtajia 29,7 ja 27,9 prosentin osuuksillaan, ja Fennia ja LähiTapiola olivat toiseksi suurimmat 17,0 ja 16,9 prosentin osuuksilla. Yhteensä nämä neljä suurinta vastasivat 91,6 prosenttia markkinoista. Edelliseen vuoteen verrattuna Fennia kasvatti markkinaosuuttaan 2,0 prosenttiyksiköllä, kun taas LähiTapiolan markkinaosuus aleni 1,9 prosenttiyksikköä ja Pohjolan 1,8 prosenttiyksikköä.

Vapaaehtoisten työajan vakuutusten osalta suurin markkinaosuus oli LähiTapiolalla (30,4 prosenttia). Toiseksi suurimmat markkinaosuudet olivat Ifillä (23,2 prosenttia) ja Pohjolalla (21,4 prosenttia). Fennian osuus oli 12,3 prosenttia.

LähiTapiola oli markkinajohtaja myös vapaa-ajan vakuutuksissa 28,6 prosentin osuudellaan. Seuraavaksi suurimmat vakuuttajat olivat Pohjola (28,2 prosenttia), Fennia (16,8 prosenttia) ja If (13,8 prosenttia).

Seuraavassa kuviossa esitetään vakuutusyhtiöiden osuudet vakuutustyypeittäin.

Kuvio 3. Markkinaosuudet vakuutustyypeittäin

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

6 (21)

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tulokset

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tulosta arvioidaan seuraavassa kolmea eri menetelmää käyttäen. Esitetyt kolme tuloksen arviointitapaa edustavat eri näkökulmia tuloksen muodostumiseen. Kaikissa menetelmissä otetaan huomioon myös lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle kohdistuvia sijoitustuottoja.

Ensimmäisessä menetelmässä lasketaan niin sanottu tasoi- tettu vakuutusliikkeen tulos, jossa tuloksesta on eliminoitu kertaluonteisia ja poikkeuksellisia eriä. Vakuutusliikkeen tasoi- tettu tulos pyrkii mittaamaan sitä, missä suhteessa vakuutusmaksut ovat vakuutuksista aiheutuviin odotusten mukaisiin kustannuksiin. Tasoi- tettu tulos kuvaa vakuutus- maksujen tasoa hinnoittelunäkökulmasta, ja sen avulla saa- daan arvio vakuutusmaksuihin sisältyvästä varmuuslisästä. Tässä lähestymistavassa tulosta arvioidaan vakuutuksenot- tajan näkökulmasta.

Toiseksi lasketaan vakuutusliikkeen tulos ilman tasoi- tusta. Tämä kuvaa vakuutusliikkeen tarkastelujaksolla toteutunutta tulosta. Vakuutusliikkeen tasoi- ttamaton tulos mittaa vakuu- tusliikkeen kannattavuutta vakuutusyhtiön näkökulmasta.

Kolmas tulos on niin sanottu vakuutustoiminnan tulos, jonka avulla arvioidaan lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tuottamaa tulosta suhteessa tähän vakuutuslajiin sitoutu- neeseen pääomaan. Vakuutustoiminnan tuloksen avulla saadaan arvio vakuutustoimintaan sitoutuneelle pääomalle saadusta kokonaistuotosta, eli tämä edustaa omistajien näkökulmaa vakuutustoiminnan kannattavuuteen.

Seuraavassa esitetään näillä kolmella tavalla lasketut suo- malaisten vakuutusyhtiöiden² tulokset vuosilta 2005–2014 (kuviot 4–6). Yksityiskohtaiset laskelmat annetaan liitteissä 1–3. Koska sijoitustuottojen kohdistaminen vakuutuslajille perustuu aina arvioon, esitellään myös sijoitustuottojen koh- distamisessa käytetyt periaatteet.

Vakuutusliikkeen tasoi- tettu tulos

Vakuutusliikkeen tasoi- tetusta tuloksesta eliminoidaan tu- lokseen vaikuttavia poikkeuksellisia tai kertaluonteisia eriä, kuten vastuuvelan laskuperusteisiin tehtyjen muutosten

vaikutukset. Lisäksi vakuutusliikkeeseen kohdistetaan sijoi- tustoiminnan tuottoja nettovastuuvelalle lasketun riskittömän tuoton verran. Tasoi- tetun tuloksen laskennassa on siis elimi- noitu tekijöitä, jotka aiheuttavat tulokseen vuotuista heilahte- lua ja siten vaikeuttavat tulosten vertailtavuutta. Tasoi- tettuun tulokseen vaikuttavat kuitenkin volatiliiteettia aiheuttavina tekijöinä erityisesti korvauskulujen ja tasoi- tusvakuutusmak- sujen³ vaihtelu.

Nettovastuuvelan riskitön tuotto on laskelmassa arvioitu siten, että neljännesvuosittaiselle keskimääräiselle nettovas- tuuvelalle hyvitetään määrä, joka vastaa saman tarkastelu- jaksan aikana noteerattua keskimääräistä riskitöntä korkoa. Riskittömänä korkona käytetään tässä sellaista Suomen valtion obligaation korkotuottoa, jonka eräänymisaika parhaiten vastaa 10 vuotta. Yhtiöt voivat soveltaa myös tar- kempaa laskentatekniikkaa, jossa huomioidaan vastuuvelan rahavirtoja seikkaperäisemmin.

Tasoi- tettu laskelma antaa pitkällä ajanjaksolla informaatiota vakuutusmaksuista hinnoittelunäkökulmasta. Koska vakuu- tusmaksujen määräytymisperiaatteiden tulee olla tiedossa jo vakuutustarjouksia tehtäessä ennen vakuutuskauden alkamista, niin vakuutusmaksujen taso kiinnittyy ennen kuin näistä vakuutuksista aiheutuvat kustannukset realisoituvat. Lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle on tyypillistä, että vakuutuksista aiheutuvat lopulliset kustannukset selviävät hyvin hitaasti, usein vasta kymmenien vuosien kuluttua. Näin ollen hinnoittelu perustuu yhtiön näkemykseen todennä- köisistä tulevista kustannuksista sekä varovaiseen arvioon vakuutusliikkeeseen sitoutuneiden varojen pidemmän aika- välin tulevista sijoitustuotoista. Laskelma, jossa korvauksista on eliminoitu kertaluonteiset laskuperustemuutokset ja jossa sijoitustuotot on laskettu riskittömän tuoton mukaisina, pyrkii antamaan käsityksen vakuutusten odotusten mukaisesta tuottotasosta. Vahinkoihin liittyvän vuotuisen vaihtelun ta- saantuminen edellyttää kuitenkin tasoi- tetun tuloksen osalta tarpeeksi pitkää tarkastelujaksoa, jotta talouden suhdantei- den vaikutus vahinkomenoon tulisi riittävästi otettua huomi- oon.

2 Vuosien 2008–2012 laskelmat eivät sisällä Tryg Forsikring A/S Suomen sivuliikkeen tietoja

3 Jos vakuutuskauden lopullinen vakuutusmaksu ylittää tai alittaa aiemmin perityn vakuutusmaksun määrän, vakuutuksenottajalta peritään tai hänelle palautetaan tasoi- tusvakuutusmaksuna näiden maksujen erotus.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

7 (21)

Liitteessä 1 annetaan tarkempi laskelma tasoitetun tuloksen muodostumisesta.

Suomalaisten yhtiöiden tasoitettu vakuutusliikkeen tulos vuonna 2014 oli 61,8 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli ollut 83,0 miljoonaa euroa. Tulos heikkeni siis 21,2 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Koko tarkastelujaksolla 2005–2014 tuloksen keskiarvo oli 77,4 miljoonaa euroa.

Tuloksen heikkenemisen selittää pääosin vertailukelpoisen vakuutusmaksutuoton lasku 30,5 miljoonalla eurolla. Vuoden 2014 tulosta rasitti edellisvuoden tapaan myös vastuovelalle kohdistetun riskittömän tuoton alhainen taso. Laskelmassa käytetty Suomen valtion 10 vuoden kuluttua erääntyvien obligaatioiden tuotto oli vuonna 2014 keskimäärin 1,44 prosenttia, joka oli alhaisempi kuin edellisen vuoden 1,86 prosenttia ja samalla koko tarkastelujakson alhaisin. Tasoitettuun tulokseen allokoitu korkotuotto laski edellisvuodesta 21 prosenttia ollen 52,7 miljoonaa euroa (vuonna 2013 66,7 miljoonaa euroa).

Korkotuotot ovat vuosina 2012–2014 olleet historiallisen alhaisella tasolla. Kyseisinä vuosina nettovastuovelalle allokoitu riskitön tuotto on koko liikkeen tasolla alittanut laskuperustekorkokulun. Laskuperustekorkokulun laskennassa

vuonna 2014 käytetty diskonttokorko oli keskimäärin 2,27 prosenttia.

Kun tasoitettu tulos suhteutetaan tuloslaskelman mukaiseen bruttomaksutuloon⁴, saadaan vuoden 2014 tuotto prosentiksi 10,5. Tämä alittaa sekä edellisen vuoden tuotto prosentin 13,4 että koko tarkastelujakson keskimääräisen tuotto prosentin (13,4 %).

Huolimatta mm. korvauskuluun liittyvästä vuotuisesta satunnaisvaihtelusta, vakuutusyhtiöiden yhteenlaskettu tasoitettu tulos on koko kymmenen vuoden tarkastelujaksolla ollut selvästi positiivinen. Alimmillaan tulos oli vuonna 2010, jolloin suhdeluku oli 8,8 prosenttia. Suhdeluvun 10 vuoden keskiarvo 13,4 prosenttia on korkea, kun sitä vertaa esimerkiksi tuotto prosentin keskihajontaan, joka oli 4,1 prosenttiyksikköä. Koko alan kannalta näyttääkin siltä, että vakuutusten hinnoittelu on ollut turvaavaa.

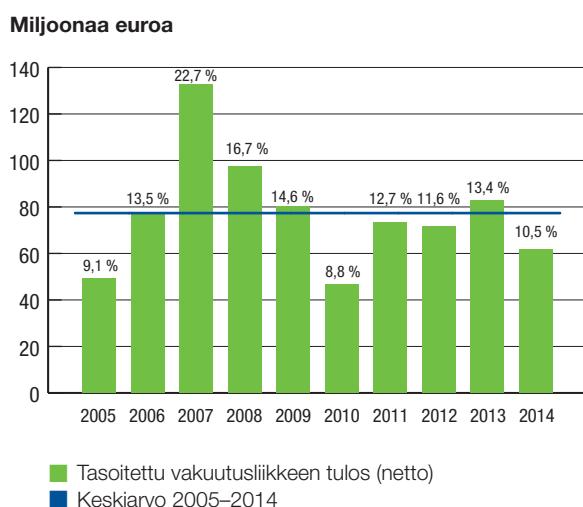
Vakuutusliikkeen tulos

Vakuutusliikkeen (tasoittamaton) tulos saadaan palauttamalla tulokseen tasoitetussa tuloksessa oikaistut vastuvelan laskuperustemuutosten vaikutukset sekä ottamalla huomioon nettovastuuelan katteelle laskettu käypäarvoinen sijoitustuotto. Käypäarvoinen tuotto voi olla myös edellä mainittua riskitöntä tuottoa pienempi, jolloin sen huomioon ottaminen heikentää tulosta. Tällä tavoin laskettu tulos edustaa vakuutusliikkeen toteutunutta tulosta. Tuloksen hajonta heijastaa puolestaan vakuutusyhtiöiden vastuulla olevien pitkän aikavälin vakuutus- ja sijoitusriskien tasoa.

Sijoitustuottoja kohdistettaessa laskelmassa jaetaan ensin vakuutusyhtiön tilinpäätöksen mukaiset käypäarvoiset sijoitustuotot nettovastuuelan, pääomavaatimuksen⁵ ja nämä ylittävän pääoman kesken, näiden suhteessa. Tämän jälkeen lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle kohdistetaan sen vastuuelan mukainen osuus vastuuelalle jaetusta sijoitustuotosta. Tässä sijoitustuottojen jakosäännössä ei oteta huomioon sitä, että vastuuelkaa kattava omaisuus saattaa poiketa yhtiön koko sijoitusjakaumasta ja että eri vakuutuslajien vastuuelan katteet saattavat määräytyä eri tavoin riippuen esimerkiksi vastuuelan duraatiosta.

Vakuutusliikkeen tulos esitetään kuviossa 5 sekä liitteessä 2.

Kuvio 4. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos (milj. euroa) ja tulos suhteessa bruttomaksutuloon (%)

⁴ Jakojärjestelmän rahoitusosuudella oikaistuna.

⁵ Vuosina 2005–2007 vakavaraisuuspääoman tavoiteraja VPO1; vuodesta 2008 alkaen oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiteraja.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

8 (21)

Kuviosta nähdään, että vakuutusliikkeen tulos vaihtelee voimakkaasti vuodesta toiseen. Vuonna 2014 vakuutusliikkeen tulos oli 55,5 miljoonaa euroa voitollinen, mikä oli 86,9 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisellä vuonna.

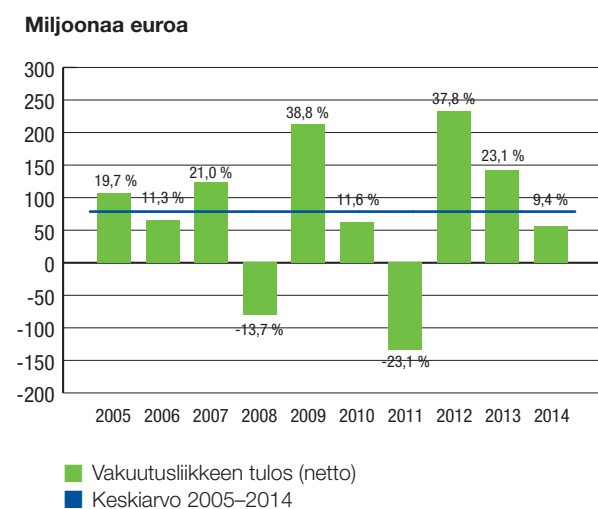
Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen nettovastuuvälille laskettu käypäarvoinen sijoitustuottoprosentti oli 4,6, kun se edellisellä vuonna oli ollut 4,3. Käypäarvoinen tuotto kasvoi edellisestä vuodesta 15,9 miljoonalla eurolla.

Laskuperustemuutokset heikensivät tulosta 114,7 miljoonaa euroa, mikä oli huomattavasti enemmän kuin edeltävänä vuonna (19,1 milj. euroa). Laskuperustemuutokset liittyivät pääosin alhaisesta korkotasosta johtuviin diskonttokorkoon tehtyihin alennuksiin. Lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavasta 11 yhtiöstä 7 alensi diskonttokorkoaan vuoden 2014 aikana.

Vuoden 2014 vakuutusliikkeen tulos oli koko kymmenvuotisen tarkastelujakson kolmanneksi heikoin. Tarkastelujakson keskimääräinen tulos oli 78,6 miljoonaa euroa. Kun tulos suhteutetaan tuloslaskelman mukaiseen bruttomaksutuloon, saadaan vuoden 2014 tuotto prosentiksi 9,4 prosenttia. Tulosprosentin keskiarvo tarkastelujaksolla 2005–2014 oli 13,6 prosenttia, ja keskihajonta 19,8 prosenttiyksikköä.

Tasoittamattoman tuloksen osalta lasketut suhdeluvut ovat suuntaa-antavia johtuen sijoitustuottojen kohdistamiseen

Kuvio 5. Vakuutusliikkeen tulos (milj. euroa) ja tulos suhteessa bruttomaksutuloon (%)

liittyvistä yksinkertaistuksista. Tulosten perusteella näyttää kuitenkin siltä, että vakuutusliike on ollut vakuutusyhtiöille keskimäärin kannattavaa.

Vakuutustoiminnan tulos

Vakuutusliikkeen tulosta laskettaessa arvioitiin vakuutusliikkeen odotusten mukaista ja toteutunutta kannattavuutta. Vakuutustoiminnan tulosta mitattaessa otetaan huomioon lisäksi se, että vakuutustoiminnan harjoittamiseen sitoutuu pääomia ja että niitä kattaville varoille saadaan sijoitustuottoja. Vakuutustoimintaan liittyy riskejä, jotka toteutuessaan aiheuttavat yhtiölle tappioita. Tämän vuoksi yhtiöllä tulee olla pääomia, jotka ovat tarvittaessa käytettävissä tappioiden peittämiseen. Vakuutusyhtiölaissa määritellään vähimmäisvaatimus ja tavoiteraja tällaiselle pääomalle⁶. Näitä kutsutaan oikaistun vakavaraisuuspääoman vähimmäismääräksi ja tavoiterajaksi.

Laissa esitetyt pääomavaatimukset lasketaan koko yhtiön tasolla. Jotta pääomavaatimukset voitaisiin ottaa huomioon tapaturmavakuutusta koskevissa laskelmissa, ne tulee ensin kohdistaa vakuutuslajeille. Tässä laskelmassa lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen sitoutunutta pääomaa arvioidaan lajille kohdistetun oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajan avulla. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen osuus pääomavaatimuksesta lasketaan käyttäen jakoperusteena omalla vastuulla olevia maksutuottoja ja vastuuvälää⁷.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutustoiminnan tulos saadaan, kun vakuutusliikkeen tulokseen lisätään lajille kohdistetun pääomavaatimuksen katteelle laskettu käypäarvoinen sijoitustuotto. Sijoitustuotto määritetään ottamalla lajille kohdistettua pääomavaatimusta vastaava osuus koko pääomavaatimukselle kohdistetuista sijoitusten käypäarvoisista nettotuotoista. Laskelmassa oletetaan, että vastuuvälää ja pääomavaatimusta kattavaan omaisuuteen liittyvät sijoitustuotot ovat vastaavan tasoisia kuin koko omaisuuteen liittyvä keskimääräinen sijoitustuotto.

6 Vakuutusyhtiölaki (521/2008) 12 luku 13 §.

7 Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen osuus pääomavaatimuksesta lasketaan käyttäen

$$y = \frac{\text{nettovastuuvälä (lak. tap.)} + 0,8 \cdot \frac{B(\text{lak. tap.})}{B} \cdot VT_{\min} + 1,8 \cdot \frac{\text{nettovastuuvälä (lak. tap.)}}{\text{nettovastuuvälä}} \cdot S}{\text{nettovastuuvälä} + 0,8 \cdot VT_{\min} + 1,8 \cdot S}$$

missä B = nettomaksutuotto, VT_{\min} = vakuutusteknisistä riskeistä johtuva pääomavaatimus ja S = sijoitusriskistä johtuva pääomavaatimusjakosuuhdetta

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

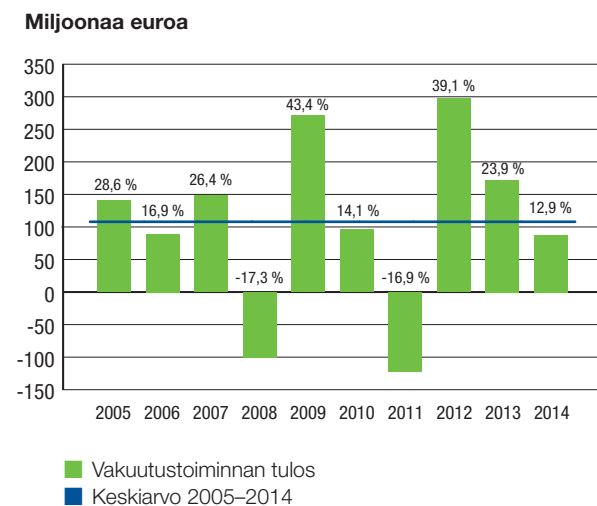
4.2.2016

9 (21)

Vakuutustoiminnan tulos esitetään kuviossa 6 sekä liitteessä 3.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen sitoutuneen pääoman katteelle kohdistettujen käypäarvoisten sijoitustuottojen arvioidaan vuonna 2014 olleen 32,2 (29,7) miljoonaa euroa. Näin ollen vuoden 2014 vakuutustoiminnan tulos oli 87,7 (172,1) miljoonaa euroa. Suhteutettuna keskimääräiseen oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajaan, tämä tarkoittaa noin 12,9 (23,9) prosentin tuottoa sitoutuneelle pääomalle. Koko tarkastelujaksolla sitoutuneen pääoman tuotto oli keskimäärin 17,1 prosenttia.

Kuvio 6. Vakuutustoiminnan tulos (milj. euroa) ja tulos suhteessa keskimääräisen oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajaan (%)

Yhtiökohtaiset tulokset

Liitteissä 4–6 esitetään suomalaisten vakuutusyhtiöiden osalta lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusliikkeen ja vakuutustoiminnan tuloslaskelmat tarkastelujakson 2005–2014 keskiarvoina yhtiöittäin. Tulosprosenttien aritmeettisten keskiarvojen alla esitetään vastaavat keskihajonnat. Liitteessä 7 annetaan lisäksi vakuutusyhtiölain tarkoittama yhtiökohtainen toteutunut tulos viideltä viimeisimmältä vuodelta.

Koko alaa tarkasteltaessa hinnoittelu on ollut turvaavaa ja sekä vakuutusliike että vakuutustoiminta ovat olleet keskimäärin kannattavia, mutta yksittäisten yhtiöiden osalta tilastosta lasketut tulokset poikkeavat toisistaan paljon. Tulosten eroja selittävät paitsi erilaiset maksujen ja sijoitustuottojen tasot, myös tulosten vuotuinen satunnaisvaihtelu. Yksittäisen yhtiön tulokseen liittyvä vuotuinen vaihtelu on tyypillisesti suurempaa kuin mitä havaitaan yhteenlasketussa aineistossa. Jopa tasoitetussa vakuutusliikkeen tuloksessa erityisesti maksutuloltaan pienillä yhtiöillä keskihajonnat saattavat olla huomattavan suuria. Tämä tarkoittaa sitä, että laskukaavan tulosta tasoittava vaikutus toteutuu yksittäisiä vakuutusyhtiöitä tarkasteltaessa kovin eri tavoin yhtiön koosta riippuen.

Toteutuneita, tasoittamattomia vakuutusliikkeen tuloksia vertailtaessa havaitaan, että yhtiöt ovat menestyneet tarkastelujaksolla vallinneissa suhdanneolosuhteissa hyvin eri tavoin. Suurimmilla yhtiöillä (maksutulo yli 50 miljoonaa euroa) keskimääräinen vakuutusliikkeen tulos suhteessa bruttomaksutuloon vaihteli 5,9 prosentista 18,7 prosenttiin. Pienimmillä suomalaisilla yhtiöillä (maksutulo alle 5 miljoonaa euroa) taas keskimääräinen tulos vaihteli -39,4 prosentista 57,1 prosenttiin. Lopuilla yhtiöistä (maksutulo 5 miljoonasta 50 miljoonaan) tulos asettui 11,1 ja 30,9 prosentin välille.

Keskimääräinen vakuutustoiminnan tulos vaihteli vastaavasti suurilla yhtiöillä 11,0 prosentista 20,3 prosenttiin, keskimäärin 18,0 prosentista 93,8 prosenttiin ja pienillä 5,9 prosentista 49,4 prosenttiin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

10 (21)

Tunnuslukuja

Yhdistetyn kulusuhteen erittely

Yhdistetty kulusuhde on yksi yleisimmin käytetyistä tuloksen mittareista. Seuraavissa taulukoissa esitetään yhteenveto yhdistetystä kulusuhteesta ja sen muodostumisesta lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa suomalaisten vakuutusyhtiöiden osalta kolmen viimeisimmän vuoden osalta. Suhteet lasketaan omalla vastuulla olevista tiedoista. Taulukoissa keskiarvolla tarkoitetaan yhtiöiden suhdelukujen aritmeettista keskiarvoa. Yhteenlaskettu suhdeluku on puolestaan laskettu yhtiöiden yhteenlasketuista lähtötiedoista, eli kyseessä on maksutuotoilla painotettu keskiarvo.

Yhdistetyllä kulusuhteella tarkoitetaan vahinkosuhteen ja liikekulusuhteen summaa. Taulukossa 2 vahinkosuhte on edelleen jaettu riskisuhteeseen ja korvaustoiminnan hoitokulusuhteeseen. Riskisuhteella tarkoitetaan vahinkokorvauskulun suhdetta maksutuottoihin ja hoitokulusuhteella korvaustoiminnan hoitokulujen suhdetta maksutuottoihin. Liikekulusuhde saadaan jakamalla muut kuin korvaustoiminnan tai sijoitustoiminnan liikekulut maksutuotoilla.

Taulukosta nähdään, että vuoden 2014 keskimääräinen vahinkosuhte oli yli 15 prosenttiyksikköä edellisen vuoden vastaavaa arvoa suurempi. Yhtiökohtaiset erot vahinkosuhteessa olivat kuitenkin huomattavia.

Taulukossa 3 esitetään yhdistetyn kulusuhteen muodostuminen ennen ja jälkeen laskuperustekorkokululla oikaisemista. Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa, missä

vastuuvelan eläkevastuut on diskontattu, diskonttokoron vuosittainen purkautuminen (laskuperustekorkokulu) kasvattaa korvauskuluja. Laskuperustekorkokululla oikaistulla yhdistetyllä kulusuhteella tarkoitetaan kulusuhdetta, jossa korvauskulusta on poistettu laskuperustekorkokulu.

Yhteenlaskettu liikekulusuhde oli vuonna 2014 keskimäärin 16,8 prosenttia, joka oli 1,7 prosenttiyksikköä korkeampi kuin edellisenä vuonna. Vahinkosuhteen tavoin myös liikekulusuhde vaihteli paljon yhtiöstä toiseen.

Keskimääräinen yhdistetty kulusuhde oli vuonna 2014 yhteenlaskettujen lukujen perusteella 118,0 prosenttia. Laskuperustekorkokulun vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen oli 12,8 prosenttiyksikköä kulusuhdetta kasvattava, joten laskuperustekorolla oikaistu kulusuhde vuonna 2014 oli yhteenlaskettujen lukujen perusteella 105,2 prosenttia.

Liitteessä 8 tunnuslukuista esitetään kymmenen vuoden keskiarvot yhtiöittäin.

Herkkyyshanalyysi

Erityisesti eläkevastuiden suuren määrän vuoksi nettokorvausvastuu on lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa yli viisinkertainen nettovakuutusmaksutuloon verrattuna.

Taulukossa 4 esitetään herkkyyshanalyysi siitä, miten yhdistetty kulusuhde reagoi maksutulon tai korvausvastuun muutoksiin. Olettaen, että kaikki muut erät pysyvät muut-

Taulukko 2. Vakuutusyhtiöiden vahinkosuhte

	Riskisuhte			Korvaustoiminnan hoitokulusuhde			Vahinkosuhte		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Korkein	127,7 %	107,0 %	129,1 %	31,1 %	24,2 %	34,9 %	158,9 %	113,9 %	143,4 %
Mediaani	81,4 %	70,9 %	83,5 %	7,0 %	6,9 %	7,5 %	87,3 %	80,6 %	93,7 %
Keskiarvo	82,1 %	73,3 %	82,0 %	9,1 %	8,0 %	10,4 %	91,3 %	81,3 %	92,3 %
Yhteenlaskettu	88,4 %	82,5 %	92,6 %	6,9 %	2,8 %	8,6 %	95,3 %	85,4 %	101,2 %
Alin	43,9 %	37,4 %	38,0 %	4,3 %	-12,2%*	4,6 %	50,4 %	44,2 %	42,7 %

* Negatiivisen lukuun on vaikuttanut yhtiön korvaustoiminnan hoitokuluvarauksen purkautuminen

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

11 (21)

Taulukko 3. Vakuutusyhtiöiden yhdistetty kulusuhde

	Vahinkosuuhde			Vahinkosuuhde (perustekorkokululla oikaistuna)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Korkein	158,9 %	113,9 %	143,4 %	141,6 %	94,2 %	128,9 %
Mediaani	87,3 %	80,6 %	93,7 %	73,8 %	76,1 %	85,1 %
Keskiarvo	91,3 %	81,3 %	92,3 %	81,4 %	70,9 %	83,1 %
Yhteenlaskettu	95,3 %	85,4 %	101,2 %	81,6 %	72,2 %	88,4 %
Alin	50,4 %	44,2 %	42,7 %	46,2 %	40,2 %	40,3 %
Liikekulusuhde						
	2012	2013		2014		
Korkein	54,2 %	50,6 %		39,5 %		
Mediaani	15,6 %	17,3 %		18,2 %		
Keskiarvo	18,2 %	20,8 %		20,8 %		
Yhteenlaskettu	14,0 %	15,1 %		16,8 %		
Alin	10,3 %	12,7 %		12,2 %		
Yhdistetty kulusuhde						
	Yhdistetty kulusuhde			Yhdistetty kulusuhde (perustekorkokululla oikaistuna)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Korkein	213,1 %	153,9 %	182,9 %	195,8 %	131,3 %	168,4 %
Mediaani	100,4 %	99,1 %	107,5 %	87,2 %	92,0 %	98,9 %
Keskiarvo	109,5 %	102,1 %	113,1 %	99,6 %	91,7 %	103,9 %
Yhteenlaskettu	109,3 %	100,5 %	118,0 %	95,6 %	87,3 %	105,2 %
Alin	69,7 %	64,0 %	61,7 %	65,5 %	60,0 %	55,5 %

tamattomina, yhden prosentin kasvu nettovakuutusmaksutulos-
lossa tai nettokorvausvastuussa vaikuttaa yhteenlaskettuihin
yhdistettyihin kulusuhteisiin taulukon 4 mukaisesti.

Kulusuhteiden kehitys vahinkovuosittain

Edellä annettiin yhteenvetotietoa yhtiöiden yhdistetyistä
kulusuhteista tilivuosittain. Seuraavassa tarkastellaan kulu-
suhteita ja niiden kehitystä vahinkovuosittain. Laskelmassa
tarkastellaan erikseen kunkin vahinkovuoden aikana sat-
tuneista vahingoista aiheutuvia vahinkokorvauksia. Vakuu-
tusmaksut muodostuvat kyseiseen vahinkovuoteen koh-
distetuista maksuista. Liikekuluja ja vahinkojen hoitokuluja
ei tässä kohdisteta vahinkovuosille, vaan niiden vaikutusta
arvioidaan koko tarkastelujaksolta laskettujen keskimääräis-
ten kulusuhteiden avulla. Tarkastelu perustuu bruttolokuihin,
joista ei ole vähennetty jälleenvakuuttajan osuutta.

Koska sijoitustoiminnan huomioon ottaminen on lakisää-
teisessä tapaturmavakuutuksessa keskeisessä roolissa,
niin bruttovakuutusmaksuihin lisätään tässä tarkastelussa
bruttovastuuvelan riskitön tuotto (arvioitu samalla tavoin kuin
tasoitettua tulosta laskettaessa) vähennettynä laskuperus-

**Taulukko 4. Yhteenlasketun yhdistetyn kulusuhteen
herkkyysanalyysi (%-yksikkövaikutus)**

+ 1 prosentti	2012	2013	2014
Nettovakuutusmaksutulossa	-1,1 %	-1,0 %	-1,2 %
Varsinaisessa nettokorvausvas- tuussa	5,6 %	5,6 %	6,0 %
+ etumerkki korottaa yhdistettyä kulusuhdetta			

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

12 (21)

tekorkokululla. Vastaavasti bruttovahinkokorvauskuluista eliminoidaan laskuperustekorkokulu sekä myös vastuuvelan laskuperustekorkomuutokset. Riskitön tuotto otetaan siis laskelmassa huomioon vakuutusmaksutuottoja (yleensä) kasvattavana ja korvauskuluja pienentävänä tekijänä, minkä johdosta näin saatu kulusuhde on pienempi kuin perinteiseen tapaan laskettu yhdistetty kulusuhde.

Bruttovahinkokorvauskuluista poistetaan vielä ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien tuntemattomien vahinkojen erillisvarauksen vaikutus, sillä sen vahinkovuositainen erittely olisi vaikeasti tehtävissä. Ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien tuntemattomien vahinkojen erillisvarauksen poisjättäminen tarkastelusta parantaa ainakin alkuvaiheessa riskisuhdetta, joka sitten korjaantuu sitä myöten kun vastuut selviävät.

Niin kauan kuin johonkin vahinkovuoteen liittyy varauksia, vastuuvelan katteelle arvioitu riskitön tuotto vähennettynä

laskuperustekorkokululla lasketaan tarkastelussa vakuutusmaksun hyväksi, mikä parantaa vahinkovuositaisia tunnuslukuja vuosien kuluessa. Alla olevat tunnusluvut ovat arvioita lopullisesta tulemosta, joka selviää vasta useamman seurantavuoden jälkeen.

Taulukosta voidaan havaita kunkin vahinkovuoden kohdalla merkkejä riskisuhteen alenevasta trendistä. Nouseva kulusuhde tarkoittaisi sitä, että arvio yhtiön vastuista on osoittautunut riittämättömäksi tai että kyseisenä vahinkovuotena diskonttaukseen käytetty korko on osoittautunut liian korkeaksi riskittömän koron kehitykseen verrattuna. Arvio yhteenlasketusta kulusuhteesta oli kaikkien tarkasteltavien vahinkovuosien osalta ensimmäisenä vuonna lähellä 100 prosenttia, mutta melko nopeasti se aleni ja tasoittui alle 100 prosentin tasolle. Taulukosta voidaan päätellä, että vakuutusmaksut ovat olleet turvaavia myös vahinkovuositain tarkasteltuna.

Taulukko 5. Tunnuslukuja vahinkovuositain (bruttona)

Vahinkovuosi	Riskittömällä tuotolla täydennetty riskisuhde (%)										Kymmenen vuoden keskimääräinen hoitokulusuhde	Kymmenen vuoden keskimääräinen liikekulusuhde	Viimeisen vuoden yhteenlaskettu kulusuhde
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014			
2005	83,22	71,97	66,86	65,89	65,60	62,73	63,67	64,12	62,56	62,65	6,70	13,47	82,82
2006	–	82,88	68,25	63,86	61,90	59,86	59,40	59,65	58,17	57,78	6,70	13,47	77,95
2007	–	–	86,28	74,59	70,40	68,59	67,42	67,23	66,53	66,13	6,70	13,47	86,30
2008	–	–	–	86,41	78,18	73,53	71,11	71,36	71,48	71,41	6,70	13,47	91,59
2009	–	–	–	–	81,34	69,71	64,26	63,07	62,49	61,48	6,70	13,47	81,65
2010	–	–	–	–	–	89,38	80,38	74,15	73,03	74,08	6,70	13,47	94,25
2011	–	–	–	–	–	–	93,71	79,37	77,69	77,11	6,70	13,47	97,28
2012	–	–	–	–	–	–	–	83,13	74,43	70,25	6,70	13,47	90,42
2013	–	–	–	–	–	–	–	–	81,13	73,35	6,70	13,47	93,52
2014	–	–	–	–	–	–	–	–	–	74,26	6,70	13,47	94,44

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

13 (21)

Liite 1. Vakuutusliikkeen tasoitettu tulos 2005–2014

Taulukko 6. Lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen tasoitettu nettotulos ilman jakojärjestelmäeriä, suomalaiset vakuutusyhtiöt yhteensä

Milj. euroa	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	keski-arvo 2005–2014	hajonta
1. Vertailukelpoinen vakuutusmaksutuotto	534,7	567,0	582,1	578,8	546,3	528,0	572,2	605,2	616,6	586,1	571,7	
2. Nettovastuuelan riskitön tuotto vähennettynä laskuperustekorkokululla	23,9	37,5	54,7	50,9	38,2	17,5	16,5	-15,6	-14,6	-22,2	18,7	
3. Vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu	-408,5	-420,5	-397,2	-414,2	-385,3	-385,0	-391,1	-393,9	-380,1	-355,2	-393,1	
4. Vertailukelpoinen kulu-erä korvaustoiminnan hoitamisesta	-32,2	-32,6	-34,0	-38,3	-39,7	-38,2	-45,3	-39,6	-45,9	-48,5	-39,4	
5. Liikekulut	-66,5	-71,8	-70,3	-77,4	-76,9	-75,5	-78,8	-84,6	-93,1	-98,4	-79,3	
6. Yhteistakuuerän muutos	-2,3	-2,4	-2,4	-2,3	-2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1,2	
7. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos TVLT (netto)	49,3	77,2	132,7	97,5	80,4	46,8	73,5	71,5	83,0	61,8	77,4	
8. TVLT/ bruttomaksutulo	9,1 %	13,5 %	22,7 %	16,7 %	14,6 %	8,8 %	12,7 %	11,6 %	13,4 %	10,5 %	13,4 %	4,1 %
9. TVLT/ asiakkaalta peritty maksu	7,5 %	11,3 %	19,0 %	14,1 %	12,2 %	7,2 %	10,3 %	9,6 %	11,3 %	8,6 %	11,1 %	3,5 %
Bruttomaksutulo	539,0	571,2	585,3	583,6	549,9	532,2	577,7	614,5	617,0	590,1	576,1	
Asiakkaalta peritty maksu	654,9	680,1	696,9	692,0	658,0	651,6	714,3	742,1	731,7	714,7	693,6	
Nettovastuuelva ilman tasoitusmäärää	2 614,5	2 779,9	2 894,9	2 959,8	3 029,5	3 060,7	3 269,5	3 381,1	3 434,6	3 546,9	3 097,1	

- Vertailukelpoisella vakuutusmaksutuotolla tarkoitetaan vakuutusmaksuvastuun laskuperustemuutosten vaikutuksella ja vuosina 2005–2006 jakojärjestelmän rahoitusosuudella korjattua virallisen tuloslaskelman mukaista omalla vastuulla olevaa vakuutusmaksutuloa.
- Nettovastuuelan riskitön tuotto vähennettynä laskuperustekululla saadaan vähentämällä laskuperustekorkokulu vastuuelkaa kattaville varoille vähintään kvartaalitasolla lasketusta riskittömästä sijoitustuotosta. Riskittömänä tuottona laskelmassa käytetään sellaista korkotuottoa, joka vastaa parhaiten Suomen valtion 10 vuoden kuluttua erääntyvää obligaatiota.
- Vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu saadaan tuloslaskelman mukaisesta omalla vastuulla olevasta korvauskulusta vähentämällä siitä korvaustoiminnan hoitamisesta aiheutuneet kulut, eliminoimalla vahinkokorvausvastuun

laskuperusteisiin tehtyjen muutosten vaikutus, vähentämällä laskuperustekorkokulu sekä vähentämällä jakojärjestelmän rahoitusosuus vuosilta 2005–2006.

- Vertailukelpoinen kulu korvaustoiminnan hoitamisesta lasketaan vastaavalla tavalla kuin vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu, eli siitä on vähennetty laskuperustekorkokulu ja laskuperustemuutosten vaikutus.
- Yhteistakuuerästä luovuttiin 31.12.2010 voimaan tulleella lakimuutoksella.
- Asiakkaalta perittyyn maksuun sisältyvät myös kaikki ne siirtotuloerät, jotka vakuutusyhtiö on velvollinen perimään asiakkailtaan vakuutusmaksun yhteydessä (työsuojelumaksu ja jakojärjestelmän rahoitusosuus), sekä luottotapit vakuutusmaksusaamisista. Siihen ei kuitenkaan sisälly työttömyysvakuutus- ja ryhmähenkivakuutusmaksua.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

14 (21)

Liite 2. Vakuutusliikkeen tulos 2005–2014

Taulukko 7. Lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen nettotulos ilman jakojärjestelmäeriä, suomalaiset vakuutusyhtiöt yhteensä

Milj. euroa	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	keski-arvo 2005–2014	hajonta
7. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos TVLT (netto)	49,3	77,2	132,7	97,5	80,4	46,8	73,5	71,5	83,0	61,8	77,4	
10. Vastuuvelan laskuperustemuutosten tulosvaikutuksen palautus	-25,7	-22,2	-6,7	29,0	-4,7	-41,2	-145,6	-60,4	-19,1	-114,7	-41,1	
11. Nettovastuuvelan tuotto yli riskittömän tuoton	82,5	9,7	-3,0	-206,5	137,9	56,0	-61,6	221,5	78,4	108,3	42,3	
12. Vakuutusliikkeen tulos VLT (netto)	106,1	64,7	123,1	-80,0	213,5	61,5	-133,7	232,5	142,4	55,5	78,6	
13. VLT/ bruttomaksutulo	19,7 %	11,3 %	21,0 %	-13,7 %	38,8 %	11,6 %	-23,1 %	37,8 %	23,1 %	9,4 %	13,6 %	19,8 %

11. Nettovastuuvelkaa kattaville varoille kohdistettu käypäarvoinen sijoitustuotto otetaan huomioon lisäämällä tulokseen käypäarvoisesta sijoitustuotosta se osa, joka ei sisälly tasoitettuun tulokseen. Toisin sanoen tulokseen lisätään käypäarvoisen sijoitustuoton ja riskittömän tuoton erotus.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

15 (21)

Liite 3. Vakuutustoiminnan tulos 2005–2014

Taulukko 8. Lakisääteisen tapaturmavakuutustoiminnan tulos, suomalaiset vakuutusyhtiöt yhteensä

Milj. euroa	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	keski-arvo 2005–2014	hajonta
12. Vakuutusliikkeen tulos VLT	106,1	64,7	123,1	-80,0	213,5	61,5	-133,7	232,5	142,4	55,5	78,6	
14. Oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajan tuotto	35,0	24,4	25,3	-20,3	57,7	34,8	11,0	64,3	29,7	32,2	29,4	
15. Vakuutustoiminnan tulos	141,0	89,1	148,3	-100,4	271,1	96,3	-122,7	296,8	172,1	87,7	107,9	
16. Vakuutustoiminnan tulos / keskimääräinen oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiteraja	28,6 %	16,9 %	26,4 %	-17,3 %	43,4 %	14,1 %	-16,9 %	39,1 %	23,9 %	12,9 %	17,1 %	20,6 %
Keskimääräinen oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiteraja	492,9	526,2	561,6	578,5	624,8	681,5	725,9	759,1	720,3	677,5	634,8	

14. Oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajan tuotto saadaan laskemalla lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle kohdistetun pääomavaatimuksen katteelle laskettu käypäarvoinen sijoitustuotto. (Vuosina 2005–2007 pääomavaatimuksena on käytetty vakavaraisuuspääoman tavoiterajaa VPO1.) Keskimääräisellä oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajalla tarkoitetaan lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle kohdistetun pääomavaatimuksen tarkasteluvouden ja sitä edeltävän vuoden keskiarvoa.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

16 (21)

Liite 4. Vakuutusliikkeen tasoitettu tulos yhtiöittäin

Taulukko 9. Lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen tasoitettu nettotulos ilman jakojärjestelmäeriä, vuosien 2005–2014 aritmeettiset keskiarvot ja keskihajonnat

Miljoonaa euroa	A-va- kuutus	Fennia	Folksam	If	Lähi- Tapiola*	Pohjan- tähti	Pohjola	Redarnas	Turva	Valio	Ålands
1. Vertailukelpoinen vakuutusmaksutuotto	24,2	82,3	12,0	148,2	128,8	10,4	155,3	4,0	2,3	1,1	3,0
2. Nettovastuuvelan riskitön tuotto vähennettynä laskuperustekorkokululla	0,3	2,9	0,5	3,9	7,5	0,3	2,5	0,4	0,1	0,0	0,1
3. Vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu	-14,7	-60,7	-8,5	-95,6	-99,1	-4,5	-105,0	-1,6	-1,2	-0,9	-1,3
4. Vertailukelpoinen kulu-erä korvaustoiminnan hoitamisesta	-1,3	-6,1	-0,6	-7,8	-12,1	-0,6	-9,6	-0,3	-0,6	-0,2	-0,2
5. Liikekulut	-3,9	-9,9	-1,9	-17,7	-21,9	-2,1	-20,1	-0,6	-0,5	-0,2	-0,5
6. Yhteistakuuerän muutos	0,0	-0,2	0,0	-0,6	-0,2	0,0	-0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos TVLT (netto)	4,5	8,5	1,5	30,6	3,0	3,6	22,7	2,0	0,1	-0,1	1,1
8. TVLT/ bruttomaksutulo ilman jakojärj.eriä (%)	17,7	10,7	13,0	20,4	1,9	33,6	14,6	48,2	3,6	-54,5	35,2
keskihajonta (%-yksikköä)	14,9	11,0	22,1	7,5	11,0	16,8	7,5	22,0	10,5	95,5	20,3
9. TVLT/ asiakkaalta peritty maksu (%)	14,7	9,0	10,6	17,0	1,6	27,8	12,1	41,8	2,7	-38,7	30,0
keskihajonta (%-yksikköä)	12,5	9,3	18,1	6,3	9,1	13,8	6,3	18,8	8,3	67,7	17,5

* LähiTapiolan keskiarvo- ja keskihajontaluvut sisältävät Lähivakuutuksen ja Tapiolan yhteenlasketut tiedot vuosien 2005–2012 osalta.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

17 (21)

Liite 5. Vakuutusliikkeen tulos yhtiöittäin

Taulukko 10. Lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen nettotulos ilman jakojärjestelmäeriä, vuosien 2005-2014 aritmeettiset keskiarvot ja keskihajonnat

Miljoonaa euroa	A-va- kuutus	Fennia	Folksam	If	Lähi- Tapiola*	Pohjan- tähti	Pohjola	Redarnas	Turva	Valio	Ålands
7. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos TVLT (netto)	4,5	8,5	1,5	30,6	3,0	3,6	22,7	2,0	0,1	-0,1	1,1
10. Vastuuvelan laskuperustemuutosten tulosvaikutuksen palautus	-1,8	-0,2	0,5	-17,0	-4,3	-0,1	-17,3	-0,4	-0,4	-0,1	-0,1
11. Nettovastuuvelan tuotto yli riskittömän tuoton	0,2	7,0	0,2	10,6	9,9	-0,2	13,1	0,7	0,2	0,3	0,2
12. Vakuutusliikkeen tulos VLT (netto)	3,0	15,3	2,2	24,2	8,6	3,3	18,4	2,3	0,0	0,0	1,2
13. VLT/ bruttomaksutulo ilman jakojärj.eriä (%)	11,1	18,7	19,6	16,5	5,9	30,9	11,7	57,1	-0,2	-39,4	40,2
keskihajonta (%-yksikköä)	21,2	28,0	20,5	21,1	26,8	11,9	31,7	55,0	17,3	108,9	39,2

* LähiTapiolan keskiarvo- ja keskihajontaluvut sisältävät Lähivakuutuksen ja Tapiolan yhteenlasketut tiedot vuosien 2005–2012 osalta.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

18 (21)

Liite 6. Vakuutustoiminnan tulos yhtiöittäin

Taulukko 11. Lakisääteisen tapaturmavakuutustoiminnan tulos (netto), vuosien 2005–2014 aritmeettiset keskiarvot ja keskihajonnat

Miljoonaa euroa	A-va- kuutus	Fennia	Folksam	If	Lähi- Tapiola*	Pohjan- tähti	Pohjola	Redarnas	Turva	Valio	Ålands
12. Vakuutusliikkeen tulos VLT	3,0	15,3	2,2	24,2	8,6	3,3	18,4	2,3	0,0	0,0	1,2
14. Vakavaraisuuspääoman tavoiterajan tuotto	0,6	4,5	0,5	8,4	5,8	0,1	8,0	1,0	0,1	0,3	0,1
15. Vakuutustoiminnan tulos	3,5	19,8	2,7	32,6	14,5	3,4	26,5	3,2	0,1	0,3	1,3
16. Vakuutustoiminnan tulos / keskim. vakavaraisuuspääoman tavoiteraja (%)	18,0	21,5	26,8	17,0	11,0	93,8	20,3	25,4	5,9	6,8	49,4
keskihajonta (%-yksikköä)	34,0	29,9	28,0	16,8	34,4	35,8	40,3	32,2	34,5	15,3	49,8
Nettovastuuvelka ilman tasoitusvastuuta	84,6	359,9	36,9	1027,5	588,5	22,8	924,0	17,5	16,7	8,0	10,9
Oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiteraja	17,3	93,7	10,1	194,9	121,8	3,6	179,2	13,5	2,2	5,2	2,9

* LähiTapiolan keskiarvo- ja keskihajontaluvut sisältävät Lähivakuutuksen ja Tapiolan yhteenlasketut tiedot vuosien 2005–2012 osalta.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

19 (21)

Liite 7. Viiden vuoden tulos yhtiöittäin

Taulukko 12. Tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettu lakisääteisen tapaturmavakuutuksen toteutunut tulos viiden edeltävän vuoden kalenterijaksolta (vakuutusliikkeen tasoittamaton nettotulos), miljoonaa euroa

	2010	2011	2012	2013	2014	Yhteensä	Tulos suhteessa maksutuloon*
A-vakuutus	0,8	0,1	10,1	2,0	5,3	18,3	13,8 %
Fennia	17,7	-31,3	26,1	35,2	18,9	66,6	15,6 %
Folksam	2,8	4,9	4,2	-0,3	0,1	11,7	18,5 %
If	33,8	-16,5	69,7	10,8	-20,8	77,0	10,9 %
Läshivakuutus	9,4	4,0	11,5	–	–	24,8**	32,3%**
LähiTapiola	–	–	–	80,2	21,8	102,0***	36,1%***
Pohjantähti	4,3	3,9	4,4	4,3	1,4	18,3	33,3 %
Pohjola	4,6	-59,4	76,4	7,8	24,1	53,5	7,0 %
Redarnas	1,3	-1,1	1,3	0,8	3,5	5,8	35,6 %
Tapiola	-14,0	-37,2	28,8	–	–	-22,3**	-6,1%**
Turva	-0,2	-0,5	-1,4	0,0	-0,4	-2,5	-11,0 %
Valio	0,4	1,0	0,4	0,3	-0,4	1,7	27,1 %
Ålands	0,7	-1,5	1,0	1,2	1,9	3,3	22,6 %
Tryg	-3,1	-2,8	-0,5	–	–	-6,3	-37,3 %
Yhteensä	58,4	-136,4	232,1	142,4	55,5	351,9	12,2 %

* Vakuutusliikkeen tasoittamaton nettotulos viideltä vuodelta yhteensä jaettuna viiden vuoden yhteenlasketulla bruttomaksutulolla (ilman jakojärjestelmäeriä).

** Luku on laskettu kolmen vuoden (2010–2012) osalta.

*** Luku on laskettu kahden vuoden (2013–2014) osalta.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

20 (21)

Liite 8. Tunnusluvut yhtiöittäin

Taulukko 13. Yhtiökohtaiset tunnusluvut, vuosien 2005–2014 aritmeettiset keskiarvot

Tunnusluvut, vuosien 2005–2014 keskiarvo

	A-Vakuutus	Fennia	Folksam	If	Lähi-Tapiola*	Pohjan-tähti	Pohjola	Redarnas	Turva	Valio	Ålands
Vahinkosuhte	83,9	90,1	78,5	100,6	98,6	53,9	101,6	60,6	110,2	168,7	58,9
Liikekulusuhde	16,2	12,0	15,6	12,0	16,9	19,9	13,0	16,1	20,6	26,2	16,6
Yhdistetty kulusuhde	100,2	102,1	94,1	112,5	115,5	73,8	114,6	76,7	130,8	194,9	75,4

Laskuperustekorkokululla oikaistut tunnusluvut, vuosien 2005–2014 aritmeettinen keskiarvo

	A-Vakuutus	Fennia	Folksam	If	Lähi-Tapiola*	Pohjan-tähti	Pohjola	Redarnas	Turva	Valio	Ålands
Vahinkosuhte	74,9	81,4	71,4	81,5	90,6	50,1	85,1	59,4	93,8	147,5	53,2
Liikekulusuhde (perinteisellä menetelmällä laskettu)	16,2	12,0	15,6	12,0	16,9	19,9	13,0	16,1	20,6	26,2	16,6
Yhdistetty kulusuhde	91,1	93,4	87,0	93,5	107,5	70,0	98,1	75,5	114,4	173,7	69,7

* LähiTapiolan keskiarvot on laskettu yhdistämällä Lähivakuutuksen ja Tapiolan tiedot vuosilta 2005–2012 sekä LähiTapiolan tiedot vuosilta 2013–2014.

Selvitys lakisääteisen tapaturmavakuutuksen kannattavuudesta 2005–2014, analyysi

4.2.2016

21 (21)

Tilastolähteet

Selvityksessä olivat mukana lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavat suomalaiset vakuutusyhtiöt:

- A-Vakuutus Oy (A-Vakuutus)
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia (Fennia)
- Folksam Vahinkovakuutus Oy (Folksam)
- If Vahinkovakuutusyhtiö Oy (If)
- LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö (LähiTapiola)
- Lähivakuutus Keskinäinen Yhtiö (Lähivakuutus), 31.12.2012 asti
- Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Pohjantähti)
- Pohjola Vakuutus Oy (Pohjola)
- Redarnas Ömsesidiga Försäkringsbolag (Redarnas)
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola (Tapiola), 31.12.2012 asti
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva (Turva)
- Valion Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Valio)
- Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag (Ålands)

Sekä Eta-sivuliike:

- Tryg, Tryg Forsikring A/S Suomen sivuliike, 2008–30.4.2013

